

Nieuwe zitting gemeentelijk stembureau (GSB)

Tweede Kamerverkiezing 2023

Als het centraal stembureau (CSB) vermoedt dat er fouten zitten in het proces-verbaal van een gemeentelijk stembureau (GSB) of een stembureau, kan het CSB vragen om deze fouten nader te onderzoeken. In dat geval moet het GSB opnieuw bij elkaar komen in een openbare zitting. Dit noemen we een nieuwe zitting van het GSB. In deze factsheet beantwoorden we vragen over het organiseren van een nieuwe zitting door het GSB.

Moeten de stemmen altijd worden herteld tijdens een nieuwe zitting?

Tijdens een nieuwe zitting kan het nodig zijn om een of meer stembureaus geheel of gedeeltelijk te hertellen. Maar een verzoek tot nader onderzoek betekent niet altijd dat een (volledige) hertelling moet plaatsvinden. Soms kan het vermoeden van een fout op een andere manier worden weggenomen. Soms zal het hertellen van één bepaalde lijst voldoende zijn. Als het CSB denkt dat een hertelling nodig is, wordt dit expliciet vermeld in het verzoek.

In welke gevallen vraagt het CSB om nader onderzoek?

Een vermoeden van een fout in een proces-verbaal van een GSB of een stembureau kan op 2 manieren ontstaan:

1. De fout komt aan het licht op basis van het controleprotocol dat het CSB gebruikt.
2. Er komt een melding van een eventuele fout binnen bij het CSB. Iedereen die dat wil, kan met een meldingsformulier een eventuele fout in een proces-verbaal van een stembureau of een GSB melden. Deze meldingen kunnen bij het CSB binnenkomen tot woensdag 29 november 2023 10.00 uur.

Met wie en hoe neemt het CSB contact op?

Zodra het CSB vermoedt dat er een fout is, mailt het CSB direct de projectleider verkiezingen of diens plaatsvervanger. Zorg ervoor dat u bereikbaar bent op het mailadres dat bij de Kiesraad/BZK bekend is. U krijgt slechts een korte tijd (enkele uren) om schriftelijk te reageren. Na overleg beslist het CSB of nader onderzoek nodig is. Daarna volgt het formele verzoek om een nieuwe zitting te organiseren. Dit formele verzoek komt altijd per mail en is gericht aan het GSB.

Wanneer kunt u bericht van het CSB verwachten?

Verzoeken tot nader onderzoek doet het CSB vanaf donderdagmiddag 23 november tot en met woensdagochtend 29 november 11.00 uur. Zorg ervoor dat u of uw plaatsvervanger goed bereikbaar is in deze periode. Heeft u op woensdag 29 november om 11.00 nog geen bericht ontvangen? Dan mag u ervan uitgaan dat er geen verzoek meer komt.

Wanneer vindt de nieuwe zitting van het GSB plaats?

Een nieuwe zitting van het GSB moet plaatsvinden nadat u een verzoek tot het doen van nader onderzoek heeft ontvangen. De tijd en locatie van de nieuwe, openbare zitting moeten door de burgemeester worden vastgesteld en bekendgemaakt. Houd in elk

geval rekening met een zitting van het GSB op woensdagmiddag 29 november. Organiseer de zitting niet pas op donderdag 30 november 2023. Dat is te laat. Want het CSB moet de verkiezingsuitslag op vrijdag 1 december om 10.00 uur vaststellen.

Houd daarbij rekening met het volgende:

- Wacht met het uploaden van een eventueel corrigendum en nieuw tellingsbestand tot *ná* de zitting van het HSB op maandag 27 november om 10:00 uur. Dit om te voorkomen dat de uitslagen van de eerste zitting abusievelijk worden vervangen door de uitkomsten van de nieuwe zitting.
- Organiseert u de nieuwe zitting na maandag 27 november 10:00 uur?
- De nieuwe zitting van het GSB vindt dan plaats *nadat* het HSB de uitkomsten van de kieskring heeft vastgesteld. U kunt na de zitting een eventueel corrigendum en nieuw tellingsbestand direct uploaden.

Kan het CSB ook meerdere keren vragen om een nieuwe zitting?

Wij raden u aan om de nieuwe zitting van het GSB te organiseren zo snel mogelijk nadat het CSB u vraagt om een nader onderzoek. Er is echter wel een mogelijkheid dat er op een later tijdstip nog een tweede, of derde verzoek tot het doen van nader onderzoek binnenkomt.

! **VOORBEELD:** U krijgt op vrijdag 24 november, direct na de data-analyse door het CSB, het verzoek om een fout in het proces-verbaal te onderzoeken. U organiseert de nieuwe zitting van het GSB op maandag 27 november. Vervolgens krijgt u op dinsdag 28 november *nóg* een verzoek van het CSB om een fout in een ander proces-verbaal te onderzoeken, omdat er een melding is binnengekomen bij het CSB. U moet dan nog een keer een nieuwe zitting van het GSB organiseren.

Wat gebeurt er tijdens de nieuwe zitting?

Tijdens de nieuwe zitting onderzoekt het GSB de vermeende fouten en corrigeert die zo nodig. Soms is het mogelijk de vermeende fout op te lossen zonder hertelling. Vaak betekent onderzoeken van de vermeende fouten dat u een of meer stembussen geheel of gedeeltelijk moet hertellen.

Wat moet u regelen?

Zorg dat u tijdens de nieuwe zitting beschikt over een locatie, voldoende GSB-leden, een telploeg en toegang tot de stembescheiden.

Welke documenten vult u in tijdens de nieuwe zitting?

Model P 2a: Proces-verbaal nieuwe zitting van een gemeentelijk stembureau.

Als een hertelling leidt tot aanpassing van de uitslag, vult u ook een corrigendum in.

Wat doet u na de nieuwe zitting met het proces-verbaal en het corrigendum?

Als er een of meer correcties hebben plaatsgevonden:

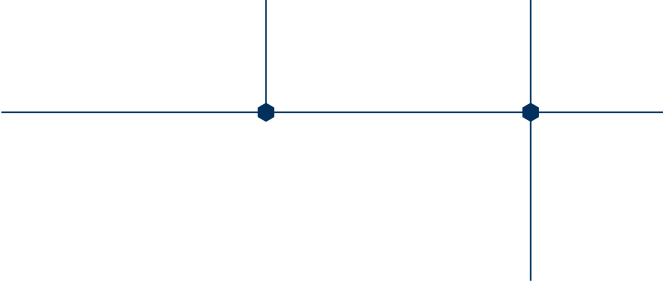
- U voert elk corrigendum in OSV2020 in en plaatst nieuwe zip file (corrigendum, eml en odt van het proces-verbaal) op het uitslagenplatform.
- U stuurt een scan van alle corrigenda en het proces-verbaal via secure-mail aan het CSB. U krijgt hiervoor nog een nader instructie. Doe dit uiterlijk woensdagavond 29 november.
- Tot slot brengt u de fysieke corrigenda en het proces-verbaal van de nieuwe zitting naar het HSB.

Als er géén correcties hebben plaatsgevonden:

- U stuurt een scan van het proces-verbaal via secure-mail naar het CSB.
- U brengt de fysieke versie van het proces-verbaal van de nieuwe zitting naar het HSB.

Na een nieuwe zitting van het GSB moeten het fysieke proces-verbaal en de eventuele corrigenda worden gevoegd bij het oorspronkelijke proces-verbaal van het GSB (model Na 31-1 of Na 31-2). Dit ligt bij het CSB. Volgens de wet zouden alle burgemeesters de corrigenda en processen-verbaal zelf naar het CSB in Den Haag moeten brengen. De Kiesraad is van mening dat dit een onredelijke belasting zou zijn. Daarom kunt u deze stukken in een envelop met daarop de naam van uw gemeente afgeven bij een hoofdstembureau. Bij voorkeur het HSB binnen uw kieskring maar een ander (dichterbij gelegen) HSB is ook mogelijk. Uw stukken moeten daar uiterlijk donderdag 30 november om 10.00 uur zijn ontvangen. Het CSB laat ze daar ophalen.

! **Let op!** Zijn uw stukken niet op tijd bij het HSB? Dan moet u ze alsnog naar het CSB in Den Haag brengen.

Na ontvangst van de processen-verbaal en corrigenda voegt het CSB deze bij de oorspronkelijke processen-verbaal. In opdracht van het GSB vinkt het CSB daarop aan dat er een corrigendum is opgesteld.

Publicatie van het proces-verbaal en corrigendum

Net als na de eerste zitting van het GSB, publiceert u het proces-verbaal (model P 2a) en de eventuele corrigenda zo spoedig mogelijk op de website van uw gemeente. Hoe u dat doet, vindt u in de *Handreiking publicatie van bestanden van de verkiezingsuitslag* op de verkiezingentoolkit.

Wat gebeurt er als de Tweede Kamer om een nieuwe zitting van het GSB vraagt?

Ook de Tweede Kamer onderzoekt de processen-verbaal en kan gemeenten opdracht geven een nieuwe zitting van het GSB te organiseren om een of meer stembureaus te hertellen. In 2019 zijn op verzoek van de Tweede Kamer 4 stembureaus herteld, in 2021 één. Met de nieuwe procedure vaststelling verkiezingsuitslagen (NPVV) is de kans kleiner dat de Tweede Kamer opdracht zal geven tot een hertelling.

Het CSB houdt op vrijdagochtend 1 december zitting. Daarom zal een eventuele hertelling in opdracht van de Tweede Kamer vrijwel zeker op zaterdag 2 december moeten plaatsvinden. U ontvangt daarvan direct bericht van de Tweede Kamer. De Kiesraad verstrekt de contactgegevens van de projectleiders verkiezingen aan de Tweede Kamer. De Tweede Kamer streeft ernaar u uiterlijk vrijdagmiddag 1 december 17.00 uur te berichten.

Meer informatie

Heeft u vragen? Neem contact op met het Informatiepunt Verkiezingen, een gezamenlijk initiatief van het ministerie van BZK en de Kiesraad.

Het Informatiepunt is op werkdagen te bereiken tussen 9.00 en 17.00 uur.
E-mail: informatiepunt@kiesraad.nl
Telefoonnummer: [070 426 73 29](tel:0704267329)